

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach	
Fakulta:	
Kód predmetu: USL/BEE/14	Názov predmetu: Bioetika v environmente
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: Prednáška / Cvičenie Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): Týždenný: 1 / 1 Za obdobie štúdia: 14 / 14 Metóda štúdia: prezenčná	
Počet ECTS kreditov: 4	
Odporúčaný semester/trimester štúdia:	
Stupeň štúdia: N	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: Účasť na prednáškach a cvičeniach v stanovenom rozsahu, úspešné odprezentovanie seminárnej práce. Detailné podmienky k povinnej účasti a formám hodnotenia sú dostupné na webe ústavu. https://www.upjs.sk/lekarska-fakulta/ustav/sudne-lekarstvo/vyuka/predmety/certifikovany-interdisciplinarny-blok/	
Výsledky vzdelávania: Predmet je zameraný na osvojenie si poznatkov o etickej dimenzii a bioetických princípoch v environmente. Poskytuje bioetické hodnotenie vzťahov medzi vybranými faktormi životného prostredia a ich vplyvu na človeka, ako sú expozícia znečisťujúcich látok v prostredí, vo vode, vzduchu, v pôde, otravy vrátane drogovej závislosti, fajčenie, potravinový reťazec, požívatiny, huby a ich toxicita, geneticky modifikované potraviny v rastlinnej a živočíšnej produkcii, nadmerná výroba zvierat, skleníkový efekt, postrekové látky, čistiace prostriedky. Vybranou problematikou sú výrazne znečistené oblasti Slovenska s vysokými koncentraciami chemických látok, ako aj etické dilemy vplyvu dopravy, urbanistiky, informačných technológií a iných socioekonomických faktorov na zdravotný stav ľudskej populácie, s dôrazom na deti ako zvlášť citlivú podskupinu populácie.	
Stručná osnova predmetu: Biosféra. Základné zložky biotické a abiotické. Životné prostredie – jeho charakteristika a vplyv na zdravie populácie. Etické aspekty environmentu vo všeobecnosti. Základné etické dilemy v problematike životného prostredia. Hygiena životného prostredia. Zdravotne významné faktory prostredia – fyzikálne, chemické, mikrobiologické. Atmosféra. Vplyv atmosféry na zdravie človeka. Etické dilemy znečisteného ovzdušia. Skleníkový efekt. Smog. Emisie. Imisie. Opatrenia na ochrany čistoty ovzdušia. Etické aspekty vodného hospodárstva. Hydrosféra – rozdelenie vôd, ich význam a funkcia. Pásma hygienickej ochrany vodných zdrojov. Ukazovatele kvality pitnej vody. Etické dilemy nezávadnosti vody. Voda a chorobnosť. Litosféra – význam, vlastnosti, kontaminácia, zdravotné riziká, ochrana a prevencia. Problematika odpadových látok – druhy odpadových látok, likvidácia, separácia a recyklácia. Etické dilemy ekologickej problematiky – ekologickej krízy, prevencia a opatrenia. Etické dilemy manipulácie s odpadovými látkami. Prítomnosť látok znečisťujúcich životné prostredie so zameraním na ťažké kovy. Ťažké kovy vo vzduchu, vode a v pôde. Situácia znečistenia ťažkými kovmi na Slovensku. Otravy všeobecne.	

Drogy a drogová závislosť. Huby a ich toxicita. Etické dilemy a modelové situácie – otravy, drogová problematika, toxicita húb. Potravinový reťazec. Potenciálne riziká kontaminácie. Cudzorodé látky v potravinách, postrekové a čistiace prostriedky. Potravinový kódex. Etické dilemy súčasného stavu potravinového hospodárstva. Výživa. Základné ukazovatele kvality potravín. Alternatívne spôsoby výživy. Etické dilemy súčasného stavu rastlinnej a živočíšnej výroby. Geneticky modifikované potraviny. Nadmerná produkcia v rastlinnej a živočíšnej výrobe. Etický aspekt bioproduktov. Mikrobiologické riziká z potravín. Etické dilemy genetických zásahov do rastlinnej a živočíšnej produkcie. Etické aspekty fyziológie práce. Biorytmus, pracovná záťaž, odpočinok. Druhy práce. Pracovné prostredie. Hygienické požiadavky a opatrenia v rámci BOZP. Etické dilemy hygieny práce. Profesiogram a jeho využitie v praxi. Etické aspekty urbanizácie. Význam zelene ako pásma hygienickej ochrany. Etické dilemy v doprave, informačných technológiách a iných socioekonomických faktorov. Determinanty zdravia Metódy hodnotenia zdravotného stavu obyvateľstva. Zákon č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí. Liečebno-preventívna I. II. III. starostlivosť – v teórii a praxi. Životný štýl v súčasnosti z pohľadu etiky. Fajčenie a alkoholizmus – dopad na organizmus a spoločnosť. Sociálne odkázané spoločenstvá (SOS). Špecifiká životného štýlu vybraných populácií. Etické dilemy a modelové situácie – životný štýl, fajčenie, alkoholizmus, sociálne odkázané spoločenstvá, vybrané populácie. Vybrané rizikové faktory životného štýlu detí a mládeže. Hygiena detí a mládeže, hodnotenie výživového stavu. Etické dilemy a modelové situácie – rizikové faktory životného štýlu detí a mládeže.

Odporúčaná literatúra:

KIMÁKOVÁ, T. a kol. Environment a jeho etické aspekty. Košice: UPJŠ v Košiciach, 2015.
 LONGAUER, F., PALAŠČÁK, J. a kol. Vybrané kapitoly pre semináre z lekárskej etiky. Košice: UPJŠ v Košiciach, 2003.
 ŠOLTÉS, L., PULLMAN, R. a kol. Vybrané kapitoly z medicínskej etiky. Martin: Osveta, 2008.
 PTÁČEK, R., BARTŮNEK, P. a kol. Etické problémy medicíny na prahu 21. stoloetia. Praha: Grada Publishing, a.s., 2014.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 120

abs	n
95.83	4.17

Vyučujúci: prof. MVDr. Tatiana Kimáková, PhD., doc. MUDr. Silvia Farkašová Iannaccone, PhD., doc. Ing. Iveta Cimboláková, PhD., MUDr. Ingrid Nerantzakis, MUDr. Dorota Sopková, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 22.07.2021

Schválil: